

Blagi poljubac u usta

Izazivajući romantičnu vizuru kakva nam se osmjehuje na turističkim razglednicama, zanimaju nas mjesta spoticanja zatečena na domaćem terenu pod aktualnim posttranzicijskim okolnostima. Nevolje u prilagodabama prema izmijenjenim političkim, ekonomskim i kulturnim okvirima, ambivalentan odnos prema jeziku i povijesti, zbunjenost u “samorazumljivim“ domoljubnim i vjerskim kategorijama, dio su življene stvarnosti. Dodajmo tome i nesnalaženje suvremenika na naizgled gostoljubivoj karti Europe u kojoj je kretanje u pravilu zacrtano prioriteta poželjnoga državljanstva i tržišne isplativosti.

Radovi pozvanih umjetnika – Gilda Bavčevića, Fokus grupe, Ane Hušman, Nike Rukavine i Davora Sanvincentija – djeluju kao utočišta življenog prostora, a odstupnica od umjetnih tvorevina kojima se ljude dijele na osnovi teritorijalne pripadnosti i iznosa bankovnih računa. Podsjećajući na to da su definicije granica – bilo nacionalnih, bilo regionalnih – privilegij kulturnih, ekonomskih i političkih elita, Nika Rukavina postavlja pitanje o prirodnom dobru kao javnom dobru koje bi trebalo pripadati svima. Sa sličnim utopijskim predznakom, rad Davora Sanvincentija potvrđuje prostor mora kao zajedničko dobro u kojem male priče i previđena iskustva uronjena u zvukove morskih valova, tvore uzajamne veze među ljudima, bez obzira na vremenske i prostorne distance. Prkoseći tvrdim identitarnim politikama skrojenim razgraničavanjima i manipulacijom nad pejzažom u svrhu promicanja nacionalnog jedinstva, radovi Ane Hušman i Fokus grupe pojmove poput iskonskog, čistog i unikatnog stavljaju pod kritičko povećalo. Istraživanjem uporišta (hrvatskog) nacionalizma, povijesnih i mitskih toposa, jezičnih formula, ili stilizacija prirodnog i kulturnog podneblja, umjetnici ukazuju na bizarna vezivanja politike identiteta i potrošačke kulture. Pritom su komunikacijski nesporazumi, latentna agresivnost i ozlojeđenost neizbježni ishodi. Obmanjujuće mehanizme današnjega političkog i ekonomskog sustava koji propagira slobodnu trgovinu, slobodne granice i pojedinačno gledano slobodu izbora, a da sam pojam slobodnog čovjeka istodobno izmiče svom značenju, možemo prepoznati u radu Gilda Bavčevića. Naizgled nepregledan i neukrotiv prostor mora zatičemo kao metaforu *terre firme*,¹ teritorij pomno nadziranih granica i ograničenih mogućnosti kretanja.

¹ Usp.: <http://balticworlds.com/on-the-liquefaction-of-culture/>, 10/06/2014

U dosluhu s poteškoćama svakodnevnog života, radovi upozoravaju na naličje globalizacije i integracijskih procesa, na slabe točke papirnatih tvorevina, kao i na neke pritajene alternative. Opirući se predatorskoj logici obrtaja kapitala i raspodjela granica, koja zasijeca i prostor kopna i prostor mora, sugeriraju da bi bolju budućnost valjalo potražiti mimo kvantitativnih načela i klasifikacijskih navika. Učili su nas da se *velikog inkvizitora* ne može odagnati. „...ali može ga se zaprepastiti blagim poljupcem u usta“,² i umjesto opće utučenosti zbog nepravедnosti dominantnog sustava, izazvati želju za izviđanjem drukčijih mogućnosti. Iz nužnosti, iz prkosa, ili zbog samog užitka imaginacije.

Ksenija Orelj

(Izbor umjetnika: K. Orelj i Slaven Tolj)

Umjetnici i radovi:

Gildo Bavčević, <http://vimeo.com/gildo>

UTOPIA, 2011., video-dokumentacija performansa, 14'33"

Fokus grupa, <http://fokusgrupa.net/>

There Aren't Words for What We Do or How We Feel so We Have to Make Them Up, 2012.

video instalacija, 14'51"

Ana Hušman, <http://www.anahusman.net/hr/>

Razglednice, 2013., film, 23'

Nika Rukavina, <http://nikarukavina.wix.com/>

Lost in transition, 2014., video-dokumentacija performansa, 3'17"

Davor Sanvincenti, <http://www.messmatik.net/>

Whispers from Deep Blue, 2014., audio instalacija, 20'

² Usp. Govedić, Nataša. 2014. *Ispraćaj? Optužnica? Tragedija? Spektakl? Crna kutija?*. Zarez XVI/385, 5. lipnja, str. 33.